

# BAGADALLAN FILMI NINA NYKVIST

NAMMA	EMIL JA IIDÁ LIENNEVÁRIS
BAGADALLAN	Per Åhlin
JAHKI	2013
GUHKKODAT	60 min
RIIKA	Ruotta
ÁVŽŽUHUVVON AGIS	4 jagi
GIEDAHALLAN	Nina Nykvist

GIRJÁLAŠ ÁLGOTEAVSTTAT  
"EMILS HYSS NR. 325", "NÅR LILLA IDA SKULLE GÖRA HYSS"  
OCH "EMIL MED PALT- SMETEN" AV ASTRID LINDGREN

ASTRID LINDGREN A MUITALUSAID MIELDE EMIL  
I LÖNNEBERGA, ILLUSTREREN BJÖRN BERG,  
HÅBMEN FILMI PER ÅHLIN.

ČÁLIHUVVON VERŠUVDNA LEA VIŽŽO  
[WWW.FILMCENTRUM.SE](http://WWW.FILMCENTRUM.SE)

## MUITALUS

Emil ja Ida leaba guokte máná geat šaddaba bajás 1800-logu Smålanddas, Lienneváris, Gáhtovuomi šiljus. Stuorraviellja Emil lea siivvus ja hutkkálaš siellu, gean áigumušat dávjá dulkojuvvot boastut ja šaddet bahásbarggut. Danne geavvá dávjá ahte son ferte giddet iežas snihkkenaítái vai beassá eret iežas buošes áhči suhtu. Doppe son čohkká ja vuolada muorraolbmuid juohke bahásbargui, ja filmma álggus son lea ráhkadan olles 324! Unnaoabbá Iidá liiko iežas viellja, ja negada ahte juste dego son beassat čohkkát snihkkenaíttis vuoladit, danne go son ii riehta oainne dan ránggáštussan. Ovdal filmma loahpa son goitge beassá geahččalit bahásbargát ja vuollat.

Muitalus lea okta min favorihtta mitalusain, ja Emil figuvra lea gártan fenomenan mánggaid máná kulturmáilmmis. Emil lea dan figuvra man Astrid Lindgren ieš liikui eanemusat. ja son lea mitalan ahte áhčis, unna bártnážan, leai ovdagovva.

Filbma sisdoallá mánga sierra mitalusaid, ja sáhtát fal vuosehit daid juhkkjuvvon, dalle go muđui filbma dovdo ila guhkki.

## SÁGAS MÁNÁIGUIN FILMMA MAŇŇIL

Muital áiggi ja báikki birra; minsiidda lea diehttalas ahte mánát dovdet Liennevári ja eallima ovdal, muhto go eanandoalloservodat gáidá šaddá eanet amas ollu mánáide, ja de visot mánát eai leat ožžon ruota máná-kultuvrra eatnimilkkiin. Mii dovdo iežá ládje, ja maid mii dovdat?

## ATT VIJJA VÄL MEN SÅ BLIR DET FEL

Emila (ja Iidá!) bahásbarggut álge dávjá buori jurda-giin man jurddašit ahte visot illudit (sáhpán ja čurohat gillarat, ii mieska moni bännogáhkodáiggis jna.) muhto de manná ollát boastut. *Lehpet go dii vásihan ahte háliidehpet dahkat buori, muhto de visot suhttet?* Muital! Emil lea gávdnan vuogi jeddet iežaset go lea suhttan ja moraš; son vuollá muorraolbmáid. Doaibma nu bures ahte Emil liiko čohkkát snihkkenáittis. *Maid don lávet bargat go don leat moraš dahje suhttan, nu dovdu buoret?*

## RÁVESOLBMUID BADJELMEARI SUHTTU

Go lea unni de lea oalle čadnon dasa ahte rávesolbmot leat siivot ja oadjebasat. Muhto muhtimiin rávesolbmot LEAT váralaččat; Emila ja Iidá áhčči, omd. Váikko son eanemusat lea siivu son sáhtta suhttat issorasat, nu suhttan ahte jáhkka son livččii sáhttán časkit Emila jus son darveha su. Vuorbi lea go Emilis lea snihkenáiti gosa son sáhtta viehkat, ja gos son sáhtta lásset

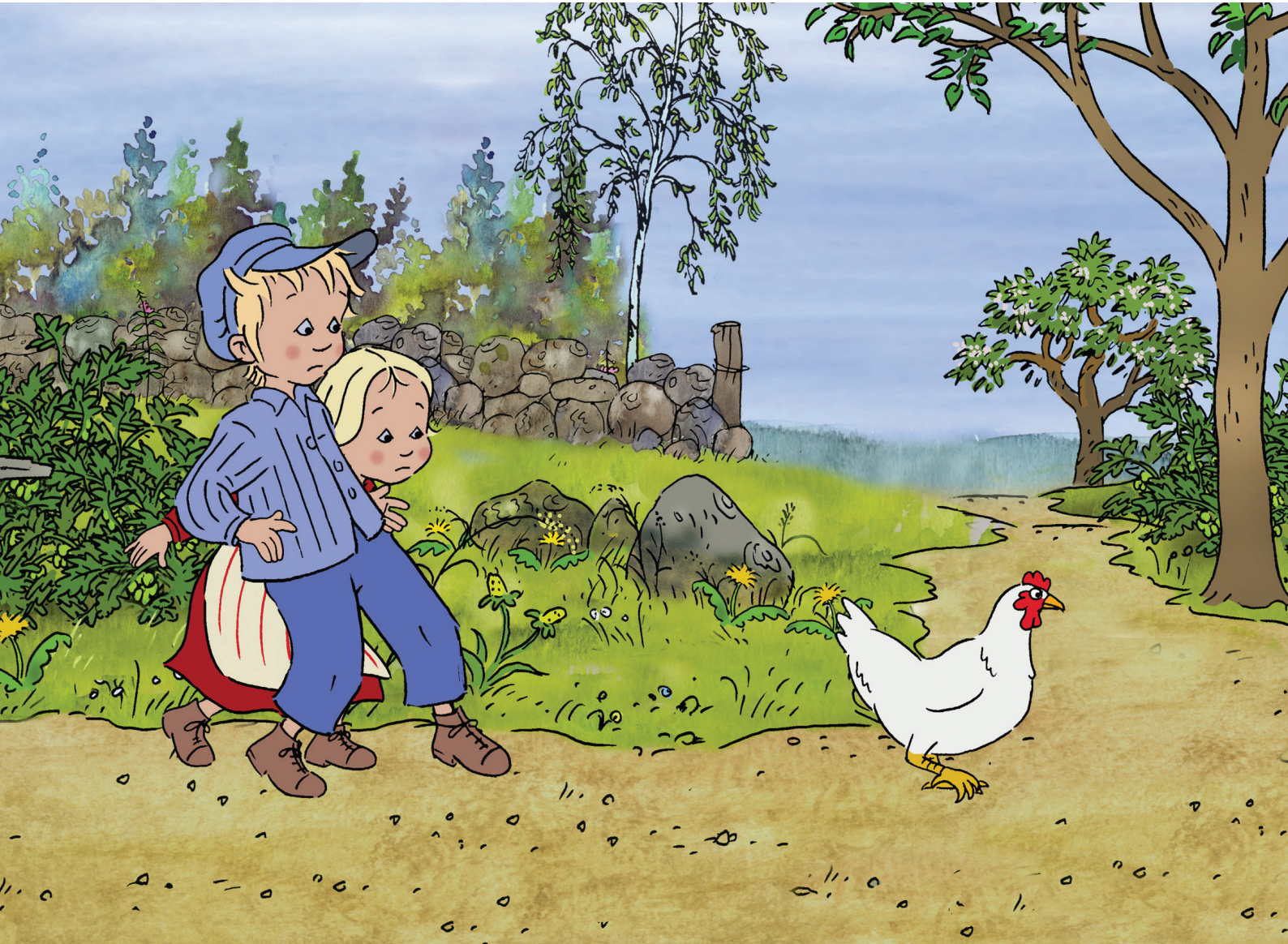
uvssa siskkil nu áhčči ii sáhte váldit su. “Raba uvssa vai beasan ságastit duinna” áhčči čurvo dan botta go gaiko uvssa. Muhto jus son dušše háliidii ságastit de son sáhtálii dahkat dan. *Háliida go son boabtit sisa ja časkit Emila? Ožžo go časkit mánáid? Oačču go dahkan dan ovdal? Manne časká? Šadde go mánát siivobut das? Muhtimiin rávesolbmot eai ipmir ahte sáhtte baldit mánáid go leat stuorrát, jiednát ja garrasat. Sii eat soaitte meidnet bahá, muhto sii leat balddonasat. Lehpet go dii vásihan dan soamesiin? Muital nuppi nubbái goas balaide soapmásis guhte leai stuoribut ja leai balddonas.*

## EALIBAT ŠILJUS

Dolin go ráhkadit iežas biepmu ja biktasiid álggus de ledje dávjá ollu ealibat šiljus. *Makkár ealibat ledje Lienneváris? Makkár ealibiid ii hálit? Maid ožžon daid sierra ealibiin?* (Vuoncáin; bierggu, moni, dolggiid. Gusain: bierggu, mielkki, fiilla, vuoja, vuostá, náhki. Heasttain: fámu. Sávvain; ullu, sasti, mielkki, vuostá. Spiinniin: bierggu, máli, náhki. Gissiin: sáhpánoaguhanveahki. Beatnagiin; veahki ja bivddu, jna.)

*Got lea borrat vuoncáivggaid mainna lea stoahkan. Leai vissásit váttis maid dolin, go liikui iežas ealibiid. Got mii doallat biebmoelibiid otne? Jurddašit go mii ahte leat ealibiid maid mii borrat go oažžut hamburgare dahje márffi? Muhtin olbmot eai ollenge hálit borrat ealibiid. Dii vissásit jurddašit sierra ládje. Muital nuppi nubbái?*





## MÁLLI!

*Sáhtta go borrat máli?? Dolin fertii goarjedit visot eali-biin; dat leai nu fuobmájedje mállegáhku ja guhppáriid. Mális lea obba ollu sohkmáhkku ja danne lea njálgga, mángasiid mielas, vel otne. Muhto ollu olbmot máilmmis eai bora máli eaige bierggu. Go Emila áhčči darvána gillarii de varra stuhčá su juolgečuvddi birra. *Lehpet go dii bávččagan nu varra lea stuhčan soamesiin? Balaidet go? Heittii go vardit?* Juogo lea issoras buorre go gorut sáhtta savvot ieš! Meastá dego magihkka!*

## ÁNUHEADDJI

Ruotta lea leamaš oalle geafes riika, ii leat nu áigá. Sis geas ii leat šillju dahje ii sáhttan bargat soapmásii šattai “vázzit ánuheaddjisoppiin” viesus vissui ja sávvat ahte olbmot ledje buori ja adde biepmu, biktasiid ja oaddinsaji. *Dárbbahit go mui vázzit ánuhansoppiin otne? Gávdnojit go iežá riikkat gos lea váttis juste dego mis leai ovdal? Got mui sáhttit veahkehit? Soaitá mis leat ánuheaddjit iežá riikkain min lahkosis? Got mui sáhttit veahkehit sin?* (Lea dehálaš ahte mánat eai oáčču olles máilmmi geafesvuoda sin oamedovdun, muhto juohkehaš sáhtta juoidá bargat – buorástahttit sin gain lea váttis, sáhtta mearkkašit ollu.)

## SÁTNEBIVDU

Filmma figuvrrat ságastit smálandda ruotagiela\* (fjaset = ansiktet, illbatting = busunge, jna.) Sierra osiin Ruotas ságastit ruotagiela sierra ládje. *Dovdet go dii iežá ruota suopmaniid? Soaitá dii máhttit moadde sániid mat eai geavahuvvo iežá go omd. Gotlánddas dahje Skånes.* Ohppet nuppi nubbái odđa sániid! Mánaga sáni filmmas dovdojit iežá ládje go mii eat geavat daid nu dávjá (socken, paltsmet, ánuhansoabbi jna.) Mana sátnebidui: Geahča filmma oktii vel ja oza sániid maid dii eat máhte! Bisse filmma go boahtá dakkár, ja veahkkálaga gávnna mearkkašumi daid amas sániide!

## ČUVDESTOHKOSAT

Emil ja Iidá stohke ”Sicken blås” nu ollu go nagode-dje. Čuvdi lea stoahkangávdni! *Makkár iežá stoahkangávnnit Emilis ja Iiddán leat? Mainna máhtta stoahkat jus ii sáhte oastit stoahkangávnniid? Máhttiehtet go dii eanet čuvdestohkosiid? Ohppet nuppi nubbái!* Luoikka girjjiid čuvdestohkosiid birra girjerádjosis ja ohppet vel eanet! Čuvddit leat buori stoahkangávnnit, danne go álo leat mielde, ja leat nuvtá!